

a) Rubrike misala (OURM 124; *Red mise* 142) točno određuju da se završetak slavlja ima odvijati ovako: Najprije pozdrav (*misnik... pozdravlja narod*), zatim blagoslov (*nadodaje... blagosivljajući*), potom otpust (*odmah nadoda*). Osim toga, mjesto uobičajenog oblika blagoslova: *Blagoslovio vas...*, koji se nastavlja nakon pozdrava misnika, može se uzeti jedan od svećanih blagoslova ili molitava nad narodom. Očito je da te formule mogu stajati mjesto teksta redovnog blagoslova. Ipak im na početku treba staviti misnikov pozdrav: *Gospodin s vama*.

b) Rubrika na početku tog dijela misala glasi: *... može reći poziv: Naklonite se za blagoslov* (RM 495 i 507). Prema tome, đakon ili misnik mogu slobodno ovaj poziv izreći ili ga navijestiti na koji drugi način, pače i ispustiti.

c) Inače, ista rubrika izričito veli: *Svećenik, ispruženih ruku nad narodom, izriče blagoslov*. Svećenik dakle drži ispružene ruke nad narodom za vrijeme cijelog blagoslova dok u međuvremenu narod odgovara *Amen* na pojedine dijelove samog blagoslova. Istu kretnju vrši i nad skupom vjernika za vrijeme molitve nad narodom.

d) Misnik po običaju kaže: *Blagoslovio vas...* (RM, drugo tipsko izdanje, str. 495—506).

S latinskog preveo:

[NOTITIAE, br. 143—144 (1978), str. 300—307]

Stjepan Čovo

PITANJE KOJE TRAŽI ODGOVOR

(Problem svećeničke osamljenosti)

Veleč. Zlatko Sušić, župnik u Saborskom, uputio je početkom ove god. uredništvu SB svoje »jednostavno ali iskreno« razmišljanje o problemu svećeničke osamljenosti zamolivši da se to objavi u SB »ukoliko se nađe shodnim«. Objavljujemo to njegovo razmišljanje najviše zbog toga da mu barem nešto »ubijemo« osamljenost i da bismo dali povoda za razmišljanje kako rješavati taj problem koji mnogi svećenici zaista osjećaju. Ovdje ne rješavamo toga pitanja nego ga samo iznašamo. Bilo bi ipak korisno ponovno pročitati ono što u vezi s tim govori komcilski dekret »Presbyterorum ordinis«, br. 8. O tome je održano i predavanje, koje donosimo u ovom broju SB, na ovogodišnjem Tečaju svećeničke duhovnosti u Zagrebu. No, sve su to »lijepe riječi... ljudi koji su uvijek imali sjajnu svitu oko sebe«. Stoga je poželjno da se netko nađe tko živi, ili je živio, u sličnoj situaciji pa je vidio »izlaz iz krize« te u duhu svoga svećeničkog poziva pronašao načina da se istrgne i zopasnosti osamljenosti. — Nap. ur.

Uzrečica je jasna: Čovjek je društveno, radno, proizvodno biće. Navedena je rečenica u svom popularnom sadržaju već odavno obišla cijeli svijet. Mi svećenici, kao članovi velike ljudske zajednice, također smo sve to. Muči me jedan drugi izazov našega vremena. To je naša osamljenost. Sociolozi i psiholozi kažu: Čovjek danas proživljava težu dramu osamljenosti nego ikada prije u povijesti svoje opstojnosti. No, naš svećenički problem je druge naravi i neupućenima često puta neprotumačiv. Tamo gdje je osamljenički život svećenika riješen časnim sestrama ili drugim

pomoćnim župskim osobljem, svećenik ima mogućnost da dublje osjeća svoj — neću reći svećenički — ljudski identitet. Proživljavanje osamljenosti, u sebi i oko sebe, svaki me danom sve više izaziva na razmišljanje, iako ne uvijek na zbiljsko razmišljanje. Iz takvog razmišljanja u ove hladne »ličke dane«, naslonjen na peć u kuhinji (u kojoj sam našao stan i hranu), rađa mi se pitanje: Koliko u procentima izraženo ima braće svećenika koji u ovome vremenu, u kojem i ja razabirem svoje misli o smislu života, proživljavaju svoju osamljenost kao i ja svoju?

Možda ipak pretjerujem? Nema pred očima jasne statističke podatke od svih naših biskupija, ali vjerujem da pola od sveukupnog broja svećenika riječke nadbiskupije svakim danom može postavljati pitanje svoje osamljenosti. Znam, ne ide u pohvalu iznositi na vidjelo svoja dubinska proživljavanja. Ima dana kada mi volja jednostavno ne djeluje za neki perspektivniji život. Tako zbog osobne nesnalažljivosti moj srednje mladi svećenik gladan ustane, a još gladniji legne. Čovjek odgojen u društvu jedino u društvu može ostvariti apetit za jelom i radom.

Da me se ne bi pogrešno tumačilo, nije u pitanju materijalno pitanje nego zaista moja i tvoja, brate svećeniče, osamljenost! Čuo sam za mnogo savjeta, i još više teoretskih razrada koje te, dok si u zajednici svećenika, biskupa ili drugih crkvenih uglednika, tako uvjerljivo osvajaju da ostaneš u svojim tugaljivim osamljениčkim riječima i postiđen. Ali, kada opet dođeš u svoj osamljениčki stan (u Saborski ili negdje drugdje, svejedno), iskrsne ti pitanje: Kako si, barem za kratko vrijeme, mogao biti zanesen lijepim i utješnim riječima koje su ti uputili ljudi koji su uvijek imali sjajnu svitu oko sebe?

Spoznaja se rodila uz peć, ispijajući čaj za ručak, da u ljudima konačne utjehe nema. Dohvatam stoga Svetu knjigu (Bibliju) i mučim se kako bi mi ona pomogla rješavati moj osamljениčki svećenički život. Dok se zdravlje tijela i duha pomalo, ali vidno, troši, dotle naše tijelo i duh izgara u težnji da ostvari svoju svećeničku osobnost što više i što sadržajnije. Izvjesno je, da ovdje u mojoj planinskoj župi ne »cvjetaju ruže«, ni ljeti. Ovih dana se poteže razbolih i opet mi se prijašnja radost prelije u žalost. Iz srca mi izvire pitanje: Što ćeš sada, moj svećeniče? Tko uopće od tvoje-ga stada (župljana) zna da ti gripa ili reuma došla razbiti dosadu osamljenosti? Ni opjevana vila Marka Kraljevića neće ti naložiti vatru, skuhati barem čaj ili donijeti od liječnika iz 'Plaškog' kakav protugripni otrov.

Još gripa nije potpuno izišla kroz prozor, dobih novi broj »Zvona« riječke nadbiskupije. Primjetih kako g. Nadbiskup vapijućim zovom moli svećenike da rade za svećenički podmladak. Kad razmislim svoj svećenički život, svoje misli i osjećaje s jedne strane, opredjeljenje za svećeničkog kandidata današnjeg osmoškolca s druge strane, onda postajem pomalo pesimista. Pogledi na život i svijet, slobodniji izraz i ponašanje kod većine naših školaraca i neželja da se o tom govori djetetu od strane roditelja sve to predoznačuje da se ja svećenik u prisutnoj krizi ne znam snaći.

Zlatko Sušić